

CÔNG TÁC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI CÁC CUỘC ĐIỀU TRA THỐNG KÊ NGOÀI HỆ THỐNG THỐNG KÊ TẬP TRUNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH LÀO CAI

Vũ Viết Trường *

Hàng năm, ngoài các cuộc điều tra thống kê do Hệ thống Thống kê tập trung (Tổng cục Thống kê, Cục Thống kê tỉnh, Chi cục Thống kê huyện) thực hiện trên địa bàn tỉnh Lào Cai, còn một số cuộc điều tra thống kê khác (ngoài Hệ thống Thống kê tập trung) thực hiện nhằm phục vụ quản lý kinh tế xã hội của địa phương, điều hành sản xuất, nghiên cứu khoa học... trên địa bàn tỉnh Lào Cai.

Nhằm thực hiện thống nhất quản lý nhà nước về công tác thống kê, ngày 16 tháng 7 năm 2012, Ủy ban nhân dân tỉnh Lào Cai đã ban hành Quyết định số 1733/QĐ-UBND về việc “Quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí thực hiện các cuộc điều tra thống kê thuộc thẩm quyền quyết định của Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Lào Cai”. Phạm vi áp dụng theo quy định tại Khoản 4 Điều 10, Nghị định số 40/2004/NĐ-CP ngày 13/2/2004 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Thống kê, quyết định số 1733/QĐ-UBND quy định rõ các cơ quan, đơn vị trước khi tiến hành điều tra thống kê cần phải lập phương án điều tra gửi Cục Thống kê tỉnh Lào Cai trình Tổng cục Thống kê thẩm định về chuyên môn nghiệp vụ theo quy định tại Khoản 3, Điều 13 của Luật Thống kê. Như vậy, đồng nghĩa với việc Cục Thống kê có nhiệm vụ tham gia vào tư vấn, kiểm tra và duyệt phương án

điều tra trước khi trình Tổng cục Thống kê thẩm tra.

Sau một thời gian triển khai thực hiện Quyết định số 1733/QĐ-UBND đã bộc lộ vướng mắc cần trao đổi để có giải pháp thống nhất thực hiện trong thời gian tới.

Thứ nhất, đối với các đơn vị (cơ quan tham mưu cho Ủy ban nhân dân tỉnh) do không có cán bộ chuyên trách được đào tạo chuyên môn thống kê hoặc ít tiếp cận, nghiên cứu về nghiệp vụ thống kê nên việc xây dựng phương án, thiết kế phiếu điều tra, biểu tổng hợp, chọn mẫu điều tra... chưa đảm bảo yêu cầu của một cuộc điều tra thống kê. Đa số các cuộc điều tra chỉ xây dựng kế hoạch triển khai, trình Ủy ban nhân dân tỉnh phê duyệt và tiến hành điều tra. Không xây dựng phương án điều tra, mẫu điều tra chọn không đúng phương pháp, các câu hỏi của phiếu điều tra thiết kế thừa hoặc thiếu thông tin... dẫn đến rất khó tổng hợp và phân tích đánh giá kết quả đầu ra...

Thứ hai, để xây dựng một cuộc điều tra thống kê từ khi chuẩn bị đến khi trình Tổng cục Thống kê thẩm định, đội ngũ cán bộ Cục Thống kê phải đầu tư khá nhiều về thời gian, công sức vào việc tư vấn xây dựng phương án, phiếu điều tra và kế hoạch tổ chức thực hiện. Trong khi đó, lực lượng cán bộ của Cục Thống kê hiện tại chủ yếu đang tập trung vào thực hiện các báo cáo theo kế hoạch và các cuộc

* Phó cục trưởng Cục Thống kê Lào Cai

điều tra thống kê thường xuyên của ngành, thời gian còn lại làm các công việc khác rất ít. Ngoài ra, việc xây dựng phương án, chọn mẫu và thiết kế phiếu điều tra đòi hỏi cán bộ thống kê phải có khả năng quan sát trên phạm vi rộng, nghiệp vụ thống kê vững, kinh nghiệm tổ chức thực hiện nhiều... Do đó khi được đề nghị xem xét thẩm tra phương án đa số các đồng chí trưởng, phó phòng các phòng nghiệp vụ phải trực tiếp thực hiện vì thế khối lượng công việc tăng lên đáng kể.

Thứ ba, theo quy định của Luật Thống kê, các cuộc điều tra thống kê thuộc thẩm quyền quyết định của Ủy ban nhân dân tỉnh phải được thẩm định về chuyên môn nghiệp vụ của Tổng cục Thống kê. Tuy nhiên, đến nay ngoài Luật Thống kê và Nghị định số 40/2004/NĐ-CP ngày 13/2/2004 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Thống kê, chúng ta chưa có văn bản nào hướng dẫn về quy trình, thủ tục thẩm định đối với các cuộc điều tra thống kê thuộc thẩm quyền Ủy ban nhân dân tỉnh quyết định. Do đó, địa phương rất lúng túng trong quy trình thẩm định.

Nhằm khắc phục vướng mắc trên chúng tôi kiến nghị:

- Căn cứ Quyết định số 43/2010/QĐ-TTg ngày 02 tháng 6 năm 2010 của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành Hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia, Tổng cục Thống kê đã nghiên cứu xây dựng và trình Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư đã ban hành Thông tư số 02/2011/TT-BKHĐT quy định danh mục và nội dung Hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, huyện, xã. Văn bản trên là một tập hợp các chỉ tiêu về tình hình kinh tế - xã hội chủ yếu của địa phương theo từng cấp hành chính bao gồm danh mục các chỉ tiêu và giải thích nội dung, phương pháp tính. Thông tư 02 được xây dựng theo nguyên tắc đáp ứng yêu cầu quản lý và điều hành của địa phương, bảo đảm tính đồng bộ giữa các hệ thống chỉ tiêu và bảo đảm tính khả thi. Đây là một cẩm nang quan trọng làm cơ sở xây dựng nội dung các cuộc điều

tra thuộc thẩm quyền của UBND tỉnh đảm bảo đầy đủ về nội dung, phạm vi và phương pháp tính. Vì thế cần phải được chuyển tải đầy đủ đến các ngành, các địa phương để áp dụng. Muốn vậy, trong quá trình triển khai thực hiện Đề án 312 các địa phương cần triển khai một cách kỹ lưỡng. Đặc biệt, đối với đội ngũ cán bộ làm công tác thống kê của các sở, ban, ngành nhất thiết phải tiếp thu đầy đủ phạm vi, khái niệm, nội dung, phương pháp tính của từng chỉ tiêu. Từ đó sẽ thuận lợi cho công tác tham mưu xây dựng nội dung điều tra đảm bảo chất lượng trước khi trình UBND tỉnh phê duyệt.

- Đào tạo, bồi dưỡng để nâng cao năng lực nghiệp vụ, kĩ năng tư vấn xây dựng phương án điều tra cho công chức thống kê của Cục Thống kê tỉnh, Chi cục Thống kê huyện nhằm quản lý lực lượng này thực hiện tốt nhiệm vụ tư vấn điều tra cho các sở, ban, ngành nói riêng và quản lý nhà nước về thống kê trên địa bàn tỉnh nói chung.

- Tổng cục Thống kê cần sớm ban hành các quy định về quy trình và thủ tục thẩm định. Trên cơ sở đó, xây dựng các mức thu phí thẩm định phù hợp với các cuộc điều tra. Thủ tục thẩm định được công khai trên các trang thông tin điện tử để tổ chức, cá nhân có nhu cầu nắm được. Tùy theo mức độ phức tạp của các chỉ tiêu thống kê và quy mô từng cuộc điều tra có thể phân cấp hoặc ủy quyền cho các Cục Thống kê thực hiện nhằm giảm tải khối lượng cho Tổng cục Thống kê đồng thời tiết kiệm được thời gian chờ đợi cho các tổ chức có yêu cầu điều tra.

Trước nhu cầu về thông tin ngày càng nhiều và đa dạng thì việc điều tra thống kê ở các địa phương là rất cần thiết và số lượng sẽ tăng lên. Thực hiện tốt công tác quản lý nhà nước về thống kê sẽ đảm bảo được sự thống nhất về chuyên môn nghiệp vụ, tránh được sự chồng chéo giữa các cuộc điều tra, đồng thời nâng cao được chất lượng số liệu thống kê trong phạm vi địa phương cũng như toàn ngành./.